

Turen gik til Lesbos

d. 11. - 18. maj 2008

*Tekst & billeder
af Bjarne Nielsen*

Nogle dage i maj havde jeg forflyttet mit luksuslegeme til den græske ø Lesbos for sammen med 5 brugere af hjemmesiden *fuglepigerne.dk* at opleve en masse af de fugle, der hvert år enten lever på øen stationært eller passerer den på sit træk mod nord. Mine medkombatanter på turen var Stig, Sanne (initiativtager til og webmaster på hjemmesiden samt arrangør af turen), Tina, Gerd og Astrid. Desværre måtte en syvende deltager melde forfald i sidste øjeblik pga. sygdom i familien.

På de næste sider vil jeg vise nogle af de mange "fede" fugle, insekter, krybdyr og lokaliteter, som vi løb på og fortælle om nogle af mine oplevelser på turen.

Lesbos

...er den næststørste græske ø (ca. 70 km lang og 45 km "høj" med et areal på 1.630 km²) - kun Kreta er større. Øen ligger i den østlige del af det ægæiske hav, blot 10-15 km fra Tyrkiet.

Vi besøgte især øens vestlige halvdel og her igen især den sydlige del. På kortet herunder ses en del af vore destinationer.

Jumpy I (11.05.)

Det første møde med den noget mere afslappede græske kultur oplevede vi allerede i lufthavnen i Mytilini, hvortil vi ankom ud på aftenen søndag d. 11. maj.

Til at komme rundt på øen havde vi lejet en bil hos en af de lokale autoudlejere. Bilen, en *Citroën Jumpy 2.0i 16V*, blev leveret i lufthavnen af udlejereren. Det er en yderst fin, "lille" bil med plads til max. ni personer. Derfor ville der være god plads, når vi nu kun var seks, der skulle transporteres rundt.

Den leverede model havde dog den lille fejl, at lukketøjet til et par af sikkerhedsselerne var i uorden. Det var dog en mindre manco i forhold til, at køretøjet åbenbart var lige præcis den udgave, hvor blinklyset heller ikke virker !?! Udlejereren mente, at HVIS det blev et problem, så kunne vi jo ringe næste dag eller aflevere bilen, hvorefter skaden ville blive forsøgt udbedret.

Var en tilsvarende situation opstået hjemme i Danevang, ville vi nok have nægtet at modtage køretøjet, men hernede er et blinklys på et eller andet plan ikke altafgørende for en sikker fremfærd i trafikken. Det viste sig, at selv de biler, der formodedes at have et virkende blinklys, langt fra altid gjorde brug af det. Ofte blev sving foretaget uden afvisning, og blinklysets vigtigste funktion her i det græske, fandt vi ud af, er at blive brugt, når man lige møder et familiemedlem eller en bekendt, som man skal veksle nogle ord med. For så stopper man lige midt på gaden; om man holder i anden eller tredje position er ligegyldigt, man sætter *katastrofeblinket* til, ruller vinduet ned, og så går palaveren ellers derudaf med en øredøvende lydstyrke. Selvom man står eller sidder på 2 meters afstand, snakker man ikke sammen, næh man råber til hinanden, så det meste af øen kan følge med i konversationen.

Sjakalen ?! (11.05.)

Det manglende blinklys til trods nåede vi i løbet af en times tid frem til vort bestemmelsessted, *Hotel Kalemi* i havnebyen *Skala Kalloni*, der ligger ved en stor bugt ca. midt på øens sydlige kyst. En lidt underligt udseende, grålig **Ræv**, der krydsede vejen foran os undervejs, blev lidt diskuteret, da en af turdeltagerne mente, at der skulle kunne ses **Sjakaler** på øen. En gennemgang af litteraturen aflivede dog Sjakalerne og fastslog identiteten af dyret til at være en "*Mikkef*".

Skala Kalloni (11.05.) - Slørugle, Vandrikse, Sydlig nattergal

Efter indkvartering på Hotel Malemi, spadserede vi til byens torv, der er omgivet af små tavernaer. På een af disse indtog vi vort første græske måltid. Det var nu ikke så ringe endda - og da slet ikke ovenpå den omgang jammerlig junkfood, der var blevet serveret på flyet !!

Nevermind, efter maden gik vi de ca. 25 m hen til den første sidegade, hvor der skulle være mulighed for at nyde en **Slørugle** - og ganske rigtigt, den sad frit fremme på en elledning over den smalle vej mellem to bygninger. Det var en af de lyse, en "alba alba", der dog som en anden julemand hurtigt forsvandt ned i skorstenen på det hus, hvor den nu i flere år har haft sit logi.

På vej tilbage til hotellet kom vi forbi *Kalloni Pool*, et fugtigt område midt i byen. Vandet var her som mange andre steder på øen ved at være for tid pga. en voldsom fordampning i varmen. Ikke desto mindre hørte vi en "gryntende" **Vandrikse** poolens rørskov og flere syngende **Sydlig nattergal** fra det omgivende krat.

Hotel Malemi (11.05.)

Noget af det første, som jeg lige skulle vænne mig til efter ankomsten til hotellet, var proceduren, når man var trængende, skulle besørge, "bygge højhuse", "lave stort", "lægge en negerarm" eller hvad man nu må ynde at kalde det - med andre ord : *skulle på toilettet !!*

For når man placerede sine dertil indrettede siddepuder på tøndens og rakte ud efter "papirarbejdet", ramte dette skilt ens øjne :

På grund af fra starten underdimensionerede kloakrør var det nemlig i den grad forbudt at smide det brugte papir i tøndens. Næh, det skulle derimod pænt "deponeres" i en dertil opstillet lille spand med vippelåg, der stod lige op ad cisternen. *Lækkert* vil nok ikke være det rigtige ord at kalde fremgangsmåden, til nød *hensigtsmæssig ud fra*

omstændighederne men ihvertfald heller ikke mere rosende. Jeg var bare i den grad glad for, at det ikke var mit job at tømme pedalspanden hver anden eller tredie dag, men mon ikke at rengøringsdamerne, der udførte dette "dirty job", er vænnet til fra barnsben ??? Jeg blev nemlig belært af de mere erfarne grækenlandsfarere om, at det var ganske normalt på disse kanter !

Spansk spurv (12.05.)

Bortset fra denne uvæsentlige detalje indeholdt hotellet udover masser af "**Græsser**" også en pæn bestand af **Spansk spurv**. Den ynder at ruge i koloni, og da der var tre store palmer på hotellets grund, var der også tre kolonier af Spansk spurv - nemlig een i hver palme.

Spansk spurv, *Passer hispaniolensis*, og en af kolonierne i hotellets palmer. Hotel Kalemi i Skala Kalloni, d. 17. maj 2008

West River (12.05.) - Sort stork, Rustand, Silkehejre, Sorthovedet gul vipstjert, Østlig bleg gulbug

På den første dags morgentur stiftede Stig og jeg straks bekendtskab med den anderledes sammensætning af fuglelivet på Lesbos i forhold til derhjemme. Første fugl, som vi så, var således en **Sort stork**, der kom sejlene stille og roligt og gik ned på en eng ved bredden af *West River*, der (selvfølgelig) ligger lige vest for *Skala Kalloni*. Ret hurtigt fulgte 8 **Hvide storke**, der tog samme rute som den sorte "fætter". Kort tid efter opdagede jeg en **Rustand**, der krydsede området lidt nord for os. Den fløj henover en **Silkehejre**, der fouragerede i de sølle rester af floden, der på dette tidspunkt knap nok kommer op på siden af en mindre dansk bæk, hvad angår vandmængde.

Af småfugle mødte vi bl.a. **Toplærke**, **Hætteværbling** og **Gul vipstjert** af racen **Sorthovedet**, *Motacilla flava feldegg*. Især de to

første er karakterfugle og kan ses overalt på øen - Toplærke i et antal så stort, at man på ca. 2 m² kan se flere fugle end hele den danske bestand. En tredje karakterfugl, der kan om ikke ses så dog høres næsten uanset, hvor man bevæger sig på Lesbos, er **Østlig bleg gulbug**. Den lille uanselige sangers strofer ligner næsten til forveksling vor hjemlige Rørsangers, og da de to arter også af udseende ligner hinanden meget, skal man være oppe på mærkerne for ikke at forveksle dem. "Heldigvis" er Rørsangeren dog betydeligt mere sjælden hernede, så ni ud af ti gange giver bestemmelsen næsten sig selv.

Salt Pans (12.05.) - Rødvinget braksvale, Korttået lærke

Lokaliteten *Kalloni Salt Pans* ligger øst for *Skala Kalloni* og er, som navnet antyder, et område, hvor man udvinder salt af havvand i nogle inddæmmede og meget lavvandede områder.

Området er nærmest selvskrevet som fourageringsområde for ikke mindst vadefugle.

Da vi netop havde parkeret bilen, opdagede jeg en lille flok på 8 vadere, der kom susende lavt over den udtørrede "salt pan". I kikkerten viste det sig at være en af turens absolutte ønskefugle, nemlig **Rødvinget braksvale**, som jeg kun lige så rø... af, da vi besøgte Bulgarien i 2006. Denne gang fløj flokken rundt et par gange og landede i det, der vist engang havde været oversvømmet, men som nu mest lignede en afsvedet græsmark. Her løb de rundt og fangede insekter samtidig med, at de holdt et vågent øje med flokken af danske ornitologer. Når man kom for tæt på, listede de nogle meter væk, men i det store og hele var de ret tillidsfulde. I det korte græs spurtede også en del små, meget lyse lærker rundt. Det var omkring en halv snes **Korttået lærker**, én af de fugle der med års mellemrum kan finde på at gæste Danmark, men som jeg stadig havde til gode at se.

Salt Pans (12.05.) - Sporevibe, Stylteløber, Europæisk flamingo, Sorthovedet måge

På vor videre færd ud over "salt pan'erne" kom vi ned til en kanal, der går rundt om den del af området, hvor der stadig er vand. Vi nåede dog lige at få en af turens to **Sporeviber**, der i første omgang stod i det tørre græs, men derefter lettede og landede i kanalen, hvor den havde selskab af en del (omkring 350) **Klyder** og rigtig mange (ca. 125) **Stylteløbere**. En del andre vadefugle fouragerede i kanalens lave vand. Der kunne bl.a. ses de samme tre arter af

Præstekrave, som også kan ses herhjemme, **Dværgryle** (ca. 65), **Krumnæbbet ryle** (ca. 75) og **Brushane** (ca. 55).

Indenfor kanalen, hvor vandet var lidt dybere, gik et pænt antal **Europæisk flamingo**. Antallet svingede fra besøg til besøg med et maximum på omkring 800. Denne dag gik der også 4 **Silkehejrer**, medens turens eneste 2 **Sorthovedet måge** rastede på vandet.

Salt Pans (12.05.) - Dværgterne, Hvidskægget terne, Hvidvinget terne

Salt Pans er ikke kun et eldorado for vadefugle, også ternerne gør, at lokaliteten afgjort er et besøg værd. Omkring 20 af de små, elegante **Dværgterner** fouragerede over kanalen, medens næsten lige så mange **Hvidskæggede tern** (15) især sås over det dybere vand, hvor et par af de smukke **Hvidvingede tern** skilte sig ud fra flokken af 'skæggede med sin langt større kontrast og meget skarpere sort-hvide farver.

Salt Pans (12.05.) - Aftenfalk

På og omkring elledningerne langs vejen gennem salt-pannerne var der godt gang i en flok **Aftenfalke**. I alt 10 stykker, gamle hanner (4), hunner (5) og en enkelt ung han, fornøjede sig med fangst af insekter i det korte græs. På bedste tårnfalke-måner musede de; med mellemrum slog de ned i græsset for derefter komme at side på elledningerne og fortære det fangede bytte. En lille smuk falk, især den næsten kulsorte han med kraftigt røde bukser er et flot syn.

Jumpy II (12./13.05.)

Efter andendagens kørsel blev vi enige om, at det holdt altså ikke rigtigt at ligge og futte rundt uden blinklys, uanset om det var sædvane eller ej at vise af, når man skulle svinge. Derfor ringede vi til udlejeren, og han kom sidst på eftermiddagen til hotellet og afhentede bilen.

Næste morgen efter morgenmaden kom han igen for at aflevere det reparerede køretøj. Sanne og Astrid gik til hotellets reception for at modtage bilnøglerne igen, og de blev derved vidner til endnu en side af den ægæiske "kultur".

Hotelejerens datter (en voksen kvinde) fremførte med god grund bebrejdelser mod udlejereren for at skade øens ry ved at udlevere et defekt køretøj til turisterne (det var os!). Det fandt biludlejereren sig ikke i. "*Hun skulle bare passe sit hotel og få gjort nogle værelser rene, så skulle han nok passe sine biler*". Nu tog det ene ord det næste, udlejereren blev bedt om at forføje sig fra hotellets grund men nægtede, hotelejereren blev hidkaldt af råberiet (hvordan han kunne skelne det fra en helt "normal" samtale, står hen i det uvisse), og snart kunne hotelvært og biludlejer ses i regulært håndgemæng. Politiet blev tilkaldt og mødte op i patruljevogn, netop som vi andre indfandt os ved køretøjet for at tage på dagens tur.

Borgerkrigen blev afsluttet vistnok som uafgjort, og vi kunne trille derudad i en bil, hvor blinklyset til chaufførens store lise atter virkede. At lukketøjet til en af selerne stadig var i udu, blev vi enige om at leve med. Vi havde nemlig ikke den store lyst til at skulle opleve en reprise på hverken græsk-romersk eller andre former for bryderier.

Jumpy III (13.05.) - Dværghejre

Da Gerd, Stig og jeg på trediedagens aften tog på en lille udflugt til *East River*, der som navnet siger ligger lige øst for *Skala Kalloni*, blev der føjet endnu et kapitel til historien om vores *Jolly Jumpy*.

Vejen langs den næsten udtørrede flod forløber på toppen af et kun eet-spor bredt dige.

Vi holdt på diget og var i færd med at nyde turens første **Dværghejre** - en på alle måder skøn fugl. Hejren er ikke meget større end en skade, og til vor udelte moro opførte den en helt uhyrligt funny parodi på John Cleese's "*Ministerium for underlige gangarter*", medens den forsøgte at snappe sin føde fra mudderbankerne langs de sølle rester af det, der for nogle uger siden var en rivende flod. Medens vi holdt der og obs'ede, kom en motionscyklist forbi på sin mountainbike. Jeg hørte et mindre brag, og da jeg kiggede i bakspejlet, kunne jeg se, at cyklisten var væltet med sit køretøj. Han kiggede tilbage, og vi fik øjenkontakt. Heldigvis var der åbenbart ikke sket ham noget, for han trak roligt cyklen forbi bilen, steg på den og fortsatte sin tur. Da vi nogle minutter senere steg ud af bilen, viste der sig en ca. 30-40 cm lang skramme på siden af bilen samt en bule på størrelse med en 20-kr, hvor lakken var slået helt af.

Almindelig pelikan,
Pelecanus onocrotalus,
Skala Kalloni, d. 18. maj 2008

Topskarv,
Phalacrocorax aristotelis,
Skala Sikimmia, d. 13. maj 2008

Dværghejre,
Ixobrychus minutus,
ved Eressos, d. 15. maj 2008

Silkehejre,
Egretta garzetta,
East River, d. 12. maj 2008

Hvid stork, *Ciconia ciconia,*
9 ud af en flok på 11,
Salt Pans, d. 16. maj 2008

Slangeørn,
Circaetus gallicus,
ved Eressos, d. 15. maj 2008

Gudskelov, at vi havde forsikret bilen på alle tænkelige måder, ellers er det ikke godt at vide, hvor stor en del af vor rejsevaluta en udbedring af den skramme ville have kostet.
Iøvrigt brillierede Gerd siden ved flere lejligheder med en meget vellignende parodi på Dværghejrens fortolkning af *de underlige gangarter* :-))

West River (14.05.) - Sporevibe, Trænattergal, Triel, Rosenbrystet tornskade og Rosenstær

På vor, Stig og jeg, morgentur om onsdagen besøgte vi igen West River, men denne gang fulgte vi floden indad på den østlige bred, hvor vi de på de foregående ture havde fulgt henholdsvis den vestlige indadgående og den vestlige udadgående bred. Et par hundrede meter fra vejen langs det efterhånden næsten udtørrede flodleje var der en lille sø med nogle få kvadratmeter bevoksning ved bredden. På den sandede bred bort fra os stod turens

Sporevibe nr. 2. Den fouragerede lidt og forsøgte ellers at gøre sig usynlig for os.

Lidt længere fremme ad hjulsporet, som vi fulgte, var der en indhegning omkring en fårefold. Da jeg kastede kikkerten for øjnene, åbenbarede endnu en af turens ønskefugle sig. På en pæl foran folden sad en **Trænattergal** med ryggen til mig. Den spredte sin hale, så man kunne se den meget karakteristiske tre-farvede tegning - en lang, lyst rødbrun overgump og hale med en hvid bagkant, der er afgrænset mod det rødbrune af en smal sort stribe. Det blev turens eneste individ af den art, men smuk var den, og da vi et par timer senere kørte forbi på vor dagstur, fik de øvrige turdeltagere den også at se.

Umiddelbart efter at vi havde opdaget Trænattergalen, blev flodsengen gennemløbet mere systematisk, og det lykkedes faktisk at finde den **Triel**, som et par gange de foregående dage havde siddet nærmest som en saltstøtte. Denne gang var den mere aktiv og vadede rundt efter føde i det lave, meget spredte græs, medens den kraftige, hvide øjenbrynsstribe lyste over det for vadefugle særprægede, meget store øje med gul iris.

Efter at have studeret Trielen blev foldens stolper afsøgt, og ganske som forventet lykkedes det også at genfinde den **Rosenbrystede tornskade**, som havde været fast på stedet nogle dage. Og sandelig - ikke nok med at tornskaden blev genfundet, nej på stolpen ved siden af, ca. 2 m derfra, sad turens og min første **Rosenstær**. Ovenpå den observation kan ingen vel fortænke mig i at synes, at på

Stylteløber,
Himantopus himantopus,
Salt Pans, d. 16. maj 2008

Rødvinget braksvale,
Glareola pratincola,
Salt Pans, d. 12. maj 2008

Stor præstekrave, *Ch. hiaticula,*
& **Lille præstekrave, *Ch. dubius,***
Salt Pans, d. 16. maj 2008

Sporevibe,
Vanellus (Hoplopterus) spinosus,
Salt Pans, d. 12. maj 2008

Dværgryle,
Calidris minutus,
Salt Pans, d. 16. maj 2008

Mudderklire,
Actitis hypoleucus,
Salt Pans, d. 16. maj 2008

denne morgentur var hele verden bare **rosenrød** !!

Achladeri/Derbyshire (14.05.) - Krüpers spætmejs

Vi havde på forhånd fået at vide, at vi kunne finde denne sjældne art i et udgået træ ved en bestemt parkeringsplads i området. Så vi kørte hen på P-pladsen, parkerede, steg ud og var i løbet af ca. 10 sekunder på plads ved det udgåede træ.

Kikkerter, kameraer og teleskoper pegede alle mod træet, og efter meget kort tid sås det første glimt af en **Krüpers spætmejs**, der susede bort fra træet og ind i skoven. Snart kom den tilbage og forsvandt igen bag træet. Da vi kiggede nærmere efter, opdagede vi hurtigt, at spætmejsens redehul faktisk var på bagsiden af træet - så alt udstyr blev rask flyttet, og nu kunne vi nyde både, når fuglen fløj bort fra træet, når den kom tilbage, og når den bare sad i hullet og studerede omgivelserne. En spøjs lille fætter, bleg og med en tydelig rødbrun og skarpt afgrænset hagesmæk. På hele øen yngler der kun mellem 50 og 100 par af denne art, så det er afgjort en af de mere sjældne fugle.

Potamia Valley(14.05.) - Masketornskade, Vandrefalk, Mestersanger, Gærdeværling

Ca. 10 minutters kørsel mod vest i forhold til Skala Kalloni ligger en meget lille kirke i et forholdsvis øde område. Bilen blev parkeret ved kirken, og vi gik ca. 500 m længere ind ad grusvejen og kom nu til en dal med nogle ret høje og stejle bjerge på nordsiden. Dalen er den sydøstlige ende af Potamia Valley.

Den første fugl, der mødte os i dalen, var den smukke

Masketornskade. Der var åbenbart et par, da fuglen både denne dag og de efterfølgende blev set ivrigt fangende insekter.

Medens de andre var på jagt efter en værling og en sanger, tjekkede jeg lige bjergsiden, og det var ikke nogen dårlig ide. For deroppe på toppen troned en **Vandrefalk**, turens første og, skulle det senere vise sig, den eneste sammen med sin mage. Ved en fortsat eftersøgning af bjergsiden fandt jeg en klippehylde, hvor det var helt tydeligt, at Vandrefalkene ynglede. På hyliden lå der en stor rede og hele klippepartiet nedenunder var hvidt af, at ungerne åbenbart bare stikker halen udover kanten, når de skal besøge.

Ved et senere morgenbesøg sås parret komme hjem efter morgenjagten, og ved et tredje besøg sad de ved siden af hinanden på toppen af klippen. Ved den lejlighed fremgik størrelsesforskellen

Blæder,
Merops apiaster,
Salt Pans, d. 16. maj 2008

Toplærke,
Galerida cristata,
Potamia Valley, d. 17. maj 2008

Sorthovedet gul vipstjert,
Motacilla flava feldegg
West River, d. 16. maj 2008

Middelhavsstenpikker,
Oenanthe hispanica,
Molivos, d. 13. maj 2008

Klippespætmejse,
Sitta neumayer,
Salt Pans, d. 12. maj 2008

Kröpers spætmejse,
Sitta krueperi,
Achladeri, d. 14. maj 2008

på han og hun tydeligt, eftersom hun var næsten dobbelt så stor som ham.

Iøvrigt blev sangeren bestemt til en **Mestersanger** og værlingen viste sig at være en del af et ynglepar af **Gærdeværling**.

Potamia Valley (14.05.) - Nathejre

En lille tur lidt længere ind i Valley'en bragte os til en mindre, rektangulær sø, der lignede resterne efter en grus-, tørve- eller lergrav med sine lige og stejle bredder. Ikke desto mindre sad der 4 **Nathejrer** i søens modsatte ende. Af de 4 var ihvertfald den ene en voksen fugl, og to af dem var ungfugle, medens den sidste sad godt skjult bag nogle grene og ikke kunne aldersbestemmes.

Inland Lake (14.05.) - sumpskildpadder, Dværghejre

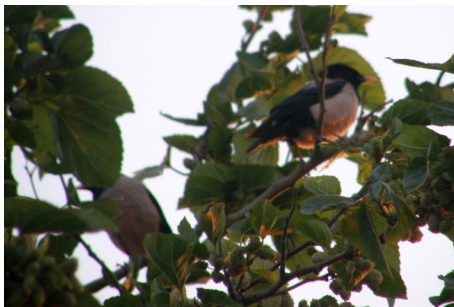
Efter besøget i Potamia Valley gik vi tilbage til bilen og fortsatte lidt til bils ad grusvejen. Efter ca. 1-2 km kom vi til området Inland Lake, der er en sø omgivet af rørskov. Bare nogle få dage før vor ankomst kunne man se flere arter **Rørvagtel** ved søen, men nu var de enten gået i skjul eller trukket videre mod nord. Til gengæld indeholdt området en mængde skildpadder. Især den **Kaspiske sumpskildpadde** brillerede ved at optræde i stort antal, medens **Europæisk sumpskildpadde** kun blev fundet i et enkelt eksemplar. Udover krybdyrene så vi især **Dværghejren** hyppigt her. Som oftest blev den opdaget, når den kravlede rundt i bredvegetationen, medens den snuppede føden fra blade og grene. Ved flere lejligheder oplevede vi, at hejren blev skræmt ud fra samme bred, som vi stod på. Først når man havde fuglen så tæt på, kunne man rigtig realisere, hvor lille den egentlig er, faktisk kun på størrelse med en Allike eller mindre end en halv Rørdrum !! En helt igennem flot og charmerende lille hejre !!!

Inland Lake (14.05.) - Alpesejler

Efter skildpadderne forlod damerne os for en kort bemærkning. Stig og jeg tjekkede søen videre for at se, om der nu alligevel ikke skulle gemme sig en Rørvagtel i rørene, men desværre NEJ ! Da vi var kommet om i den anden ende af søen, stod vi og beundrede en **Lille lappedykker**, der ivrigt fodrede sine 4 meget små unger, medens en masse **Land-** og **Bysvaler** samt **Mursejlere** susede rundt om ørerne på os og fangede myg og andre insekter i og over vandfladen. Pludselig opdagede jeg en **Alpesejler** højt over vore hoveder. Jeg blev ret opstemt, da jeg aldrig har set dem rigtig

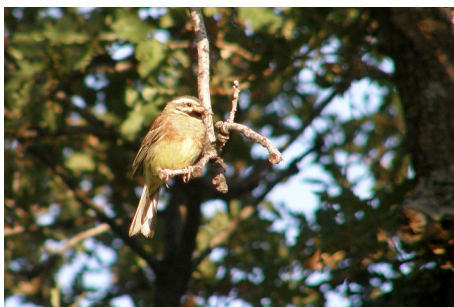
Rødhovedet tornskade,
Lanius senator,
Potamia Valley, d. 16. maj 2008

Rosenstær,
Sturnus roseus,
Inland Lake, d. 18. maj 2008

Rustværling,
Emberiza caesia,
Ipsilou, d. 17. maj 2008

Gærdeværling,
Emberiza cirlus,
Potamia Valley, d. 17. maj 2008

Hætteværling,
Emberiza melanocephala,
Sigri, d. 17. maj 2008

Bomlærke,
Miliaria calandra,
Salt Pans, d. 12. maj 2008

godt - for 2 år siden i Bulgarien fik jeg at vide, at jeg havde set dem, meeen det var nu ikke en obs, som jeg selv kunne sige god for. Men nu, nu kom der så ialt 3 af slagsen, og de begyndte at kredse over søen og endte med at dykke ned og snuppe mundfulde af vand fra søen. De store brune fugle med hvid strube og bug kom susende og var kun få meter fra os, når de kom susende ned til vandoverfladen - et helt igennem fantastisk syn, der uden tvivl var en af de allerstørste oplevelse på hele turen.

Ipsilou/Andissa (15.05.) - Isabellastenpikker

Ca. midt mellem Ipsilou og Andissa er der et kryds, hvor der fra forbindelsesvejen mellem de to byer går en vej mod syd imod Eressos. Dette kryds er kendt som Isabella-krydset, og det er af den simple grund, at lige omkring dette kryds er der rigtig gode chancer for at se **Isabellastenpikker**. Ved vort første besøg, hvor vi var på vej hjem fra Sigrí, havde vi da også 4 af de meget afdæmpede, nærmest pastelfarvede stenpikkere.

Vouvaris River (18.05.) - franskrød og skildpadde-”suppe”

På sidstedagen skulle vi have tiden til at gå, indtil vi skulle ud af vort hotel omkring middagstid. Et par stykker af os tog derfor på en lille udflugt til området omkring Achladeri på Kalloni Bay's østlige bred. Lige nord for Achladeri krydser vejen floden Vouvaris River. På broen stod et par feltmæssigt påklædte ornitologer og kastede ”ting” i vandet. Vi parkerede og gik hen på broen for at se, hvad de havde gang i. Jo, de, det var et par hollændere, fodrede skam skildpadderne, som åbenbart var helt vilde med blødt brød. Når der blev kastet franskrød i vandet, stimlede op til omkring 75 **Kaspiske sumpskildpadder** sammen i vandet for at få en godbid. Virkelig underligt at se så mange skildpadder samlet plus at nogen kan finde på at fodre dem med brød.

Derbyshire (18.05.) - Blådrossel

På vej tilbage mod Kalloni gjorde vi et lille holdt ved Derbyshire, hvor vi tidligere på ugen havde nydt Krüpers spætmejse. Denne gang havde vi først en **Blådrossel** oppe på bjerget og dernæst endnu een, der dog opholdt sig på et betydeligt mindre typisk sted for arten. Den sad nemlig i et enligt lille træ, der stod helt nede ved bugtens bred. Lidt på fluesnapper-maner fløj den med jævne mellemrum ud fra træet, snuppede et bytte i luften eller på jorden og tilbage i træet igen.

Hardun, *Agame stellio*,
Molivos, d. 13. maj 2008

Hardun, *Agame stellio*,
Molivos, d. 13. maj 2008

Kaspisk sumpskildpadde, *Mauremys rivulata*, og
Latterfrø, *Rana ridibunda*,
Inland Lake, d. 14. maj 2008

Kaspisk sumpskildpadde, *Mauremys rivulata*, og **Europæisk sumpskildpadde, *Emys orbicularis*,**
Inland Lake, d. 18. maj

Græsk landskildpadde, *Testudo graeca*,
Agra, d. 15. maj 2008

Kaspisk sumpskildpadde, *Mauremys rivulata*,
Vouvaris River, d. 18. maj 2008

East River (18.05.) - Hvid stork, Tophejre, Citronvipstjert

Efter Blådroslen blev vi enige om, at vi ville tage den lange vej hjem, dvs. ned af grusvejen over Salt Pans, over vadestedet ved East River og ellers håbe på, at der måske stod lidt spændende i det næsten udtørrede flodleje. De andre dage havde vi bl.a. set Temmincksryle, Dværghejre og Silkehejre her. I dag var det første, der sprang i øjnene, en flok **Hvide storke**, 7 ialt, der fouragerede i flodsengen. En enkelt **Silkehejre** gjorde storkene selskab, og pludselig kom en **Tophejre** og landede ikke langt fra os. Den traskede lidt rundt på bredden, inden den lettede og fløj lidt ned af floden. I flugten var den typiske tegning flot at se : ...rødbrun ryg med hvide vinger.

Nu var det ellers ved at være tid til at vende snuden "hjemad". Vi havde klokkeslet med, for på vores tur tilbage til flyveren i Mytilini, ville vi tage et par stop undervejs. Men vi ville lige kaste et sidste blik på East River - og det var nu ikke så dårligt endda, for der på modsatte bred spænedes en **Citronvipstjert** rundt og nappede små insekter. Vips'en var en "lifer" for mig, så der var een, der var svært tilfreds med formiddagens udflugt :-)

Mytilini (18.05) - Kuhls skråpe

Mytilini ligger, som det ses på kortet, på den østlige side af Lesbos, faktisk så tæt på Tyrkiet, at det asiatiske fastlands forpost tydeligt ses i horisonten. Da vi nåede Mytilini midt på eftermiddagen, var der en del varmemilmer. Det gav nogle pudsige synsoplevelser ude over vandet. Den tyrkiske kyst blev ligesom forlænget, så huse, klinger og bevoksning blev meget høje, næsten som lodrette streger i horisonten - et *fata morgana*, der snød os en del.

Bortset fra det, så havde vi hørt af bugten ud for Mytilini Airport skulle være god til skråper, både Ægæiske (Middelhavsskråpe) og Kuhls.

Der gik en del tid, hvor det eneste, som vi så, var en del

Middelhavssølvmåger, et par fouragerende **Topskarv** og enkelte **Fjordterner**.

På et tidspunkt kom et større skib pløjende gennem bugtens ellers stille vand. Skibets fart gjorde, at der rejste sig en pæn hæk-bølge. Bølgen gav åbenbart så megen bevægelse i vandet, at der kom fødeemner op til overfladen, for pludselig blev 5-6 **Kuhls skråper** opdaget i i hælene på skibet. De svævede stille på typisk skråpe-maner efter skibet hele vejen på tværs af bugten, og efter 10-15 minutter kom de tilbage igen. Denne gang var de betydeligt tættere på kysten, end da de (for-)fulgte skibet. Det gav os rig mulighed for

Ubestemt **Græshoppe**,
Potamia Valley, d. 14. maj 2008

Ubestemt **Græshoppe**,
ved Eressos, d. 15. maj 2008

Ubestemt **bille** på Tidsel,
Sigri, d. 17. maj 2008

Netvinge sp.,
Nemoptera sinuata,
ved Eftalou, d. 13. maj 2008

Randøje sp.,
Melanargia larissa,
Sigri, d. 17. maj 2008

Sydeuropæisk svalehale,
Iphlicides podalirius,
Potamia Valley, d. 16. maj 2008

at nyde deres sindige, bølgende flugt.

Sidsten

Kuhls skråpe blev sådan cirka den sidste fugl, der blev set på en tur, hvor fuglene viste sig fra sin bedste side. Vi så de fleste af de fugle, som vi havde håbet på og ønsket os. 131 arter blev det til - faktisk var det ca. 15 arter mere end det hold på ca. 20-25 DOF-ornitter, som vi fulgtes med i flyet både på udturen og hjem igen. Vi havde bl.a. et eksemplar af hver af disse eksotiske arter : **Gråand**, **Hvid vipstjert** og **Spætmejse** på vor artsliste, arter som DOF'erne glippede. Til gengæld havde de så set én **Knopsvane** - heldige asner ;-)

Nogle af lokaliteterne

Kalloni West River (besøgt d. 12.05., 13.05., 14.05., 16.05.)

... ligger lige vest for Skala Kalloni. I den ret udtørrede flodseng gik der hver dag en **Silkehejre** og fouragerede. En enkelt dag var der selskab af turens eneste **Sølvhejre**. Både **Sort** og **Hvid stork** var daglige gæster sammen med **Rustand**, **Rosenbrystet tornskade** og **Sorthovedet gul vipstjert**.

Derudover var det også på denne lokalitet, at vi så **Trænattergal**, **Triel**, **Sporevibe** samt turens første **Rosenstær**.

Kalloni East River (12.05., 13.05., 16.05., 18.05.)

... ligger på samme måde lige øst for Skala Kalloni. Her var der bl.a. **Dværghejre**, **Tophejre**, **Silkehejre**, **Hvid Stork** og **Temmincksryle**. Desuden var det her, at turens eneste **Citronvipstjert** blev iagttaget.

Kalloni Salt Pans (12.05., 13.05., 16.05., 18.05.)

... er uden sammenligning det mest fuglerige område på Lesbos. Her ses ikke mindst en masse vadefugle, bl.a. **Rødvinget braksvale**, **Sporevibe** og **Stylteløber**, men også terner sås i pæne antal, bl.a. **Hvidskægget terne**, **Hvidvinget terne**, **Dværgterne** og **Fjordterne**. Derudover var der en del hejrer, både **Fiskehejre** og **Silkehejre** samt **Sort** og **Hvid stork**.

Af andre fugle faldt især **Europæisk flamingo** i øjnene, medens flokken af **Korttaæde lærker**, der fouragerede i det korte græs, var mindre iøjnefaldende.

Med elledningerne som udgangspunkt jagtede ca. en halv snes **Aftenfalke** Guldsmede over

Napi Valley (12.05., 14.05.)

... ligger et stykke nord for Kalloni og består af flere makibevoxede bjerge, der omslutter dale med spredt træbevoksning.

I Napi Valley så vi bl.a. **Slangeørn**, **Eleonorafalk**, **Stenspurv** og **Hærfugl** samt hørte **Turtelduer**. Desuden så vi turens første **Græske landskildpadde**, der lå i rabatten ved en grusvej kort før denne sluttede ved en fårefold på toppen af bjerget. Den var ikke særlig aktiv, men den havde nok også været undervejs i flere måneder for at nå helt til tops !?!

Bortset fra fugle og skildpadde var det mest iøjnefaldende et gammelt køleskab, der på mystisk vis var endt øverst på en lille bjergtop.

Petra (13.05.)

Umiddelbart nord for Petra skråner det fra vejen ret stejlt ned mod havet. Skråningen er bevoxet med lidt spredte buske.

Skråningen er stedET, hvor man kan se **Sortstrubet sanger** på Lesbos. Den så vi nu ikke, men til gengæld var der

Middelhavsstenpikker og **Blådressel** på klipperne samt ikke mindst **Østlig mestersanger** i småbuskene.

På et tidspunkt fik vi lige et glimt af en **Kuhls skråpe**, der passerede nedenfor klipperne lige over havoverfladen. Og ude i bugten sås flere **Topskarver** i færd med at finde sig noget spiseligt.

Molivos (13.05.)

... er en gammel by med smalle og til tider ekstremt stejle gader.

Byen ligger op ad siderne af et bjerg, der på toppen er befæstet med en gammel borg.

På borgen var der rig lejlighed til at studere **Hardunen**. Den er en agame, der kan blive op til ca. 35 cm lang. På borgen fandtes dyret i alle størrelser, fra helt lille dvs. under 10 cm til een af næsten maksimal størrelse. De var ret flinke til at lade sig fotografere, men var samtidig meget vagtsomme. Når man kom for tæt på, smuttede de lige ned på den anden side af muren, hvor de så sad med kun hovedet op over kanten, medens de stadig havde styr på, hvor man var.

Af andre dyr på borgen kan nævnes, at der var et yderst fotogent (formodentligt) ynglepar af **Middelhavsstenpikker**, der var mindst en **Svalehale**, flere randøjer af **Melanargia**-slægten (*M. galathea* & *M. larissa*) og en del forskellige biller i borgens blomster.

Skala Sikimmia (13.05.)

Lige vest for byen sad en **Topskarv** på en af de store sten på stranden. Den lod sig villigt fotografere, inden den fløj ud over bugten.

Før og under frokosten på havnen fløj flere **Audouinsmåger** forbi ude over havet. De var lidt Stormmåge-agtige, men havde udover et kraftigt rødt næb, sorte ben og en ret stor, sort trekant på de forreste håndsvingfjer.

Potamia Valley (14.05., 15.05., 16.05., 17.05.)

... lige syd og vest for Inland Lake er en dal omgivet af en række høje bjerge. I bjergene fandt vi et ynglepar af **Vandrefalk**, både selve parret og redestedet !

Ellers var dalen mest præget af tornskader. Således var der en pæn bestand af den smukke **Masketornskade** og den næsten lige så smukke **Rødhovedet tornskade**. Den hjemmefrakendte **Rødrygget tornskade** blev også set her. Derudover hørtes **Pirol** ved et par lejligheder, et par stykker af **Mellemflagspætte** blev set, **Østlig mestersanger** var på plads ligesom et ynglepar af **Gærdeværling**, der flittigt samlede insekter til sine unger.

Inland Lake (14.05., 15.05., 18.05.)

... er et spændende område, der blandt andet brillerede med sine skildpadder. Der var mængder af **Kaspiske sumpskildpadder**, medens kun en enkelt **Europæisk sumpskildpadde** først blev opdaget på et foto efter hjemkomsten. En enkelt **Latterfrø** blev set siddende ved siden af en sumpskildpadde. Frøen var en anelse større end skildpadden !!

Hejrerne var også et kapitel for sig. Især de mange **Dværghejrer** var en kæmpeydelse, men også et par **Nathejrer** var flotte.

Den eneste obs på turen af **Sort ibis** havde Stig og jeg på en morgentur til denne lokalitet. En flok på 5 fugle kom indflyvende fra syd, kredsede nogle gange og stak så igen afsted mod syd. Og så må de drikkende/fouragerende **Alpesejlere** selvfølgelig ikke glemmes. Hvor ofte har man dem på et par meters afstand, som Stig og jeg var heldige at have her ??

Ipsilou Monestary (17.05.)

... er et kloster, der ligger helt oppe på toppen af et bjerg. Vejen op til klosteret snor sig rundt om bjerget på samme måde som en tilsvarende vej, der fører ned deroppefra.

Den spredte bevoksning op ad bjerget var hjemsted for en del meget spændende fugle. Således var der tre arter **Stenpikkere**, nemlig **Isabella-**, **Middelhavs-** og den ganske almindelige, som også ses herhjemme. Derudover husede bjerget en familie af **Sørgemejser** (1 adult der fodrede 3 unger) samt **Blådressel**, **Stenspurv**, **Gulgrå værling** og **Rustværling**.

Artslisten blev, som det nok forstås, ret omfattende. Her er en liste over nogle af de andre spændende arter, som der desværre ikke blev plads til i den foranstående tekst :

Purpurhejre, **Sort glente**, **Ørnevåge**, **Lille tårnfalk**, **Kirkeugle**, **Biæder**, **Klippesvale**, **Rødrygget svale**, **Rødstrubet piber**, **Sortstrubet bynkefugl**, **Cettisanger**, **Drosselrørsanger**, **Olivensanger**, **Hvidskægget sanger**, **Klippespætmejse** og **Gulirisk**.

På denne adresse kan man se de godt tusinde billeder, som jeg har gemt fra Lesbos :

http://www.flickr.com/photos/bjarne_nielsen/sets/72157605148025551/

Og på denne adresse kan en egentlig og meget detaljeret turrapport i pdf-format findes :

<http://www.fuglepigerne.dk/images/under/lesbos.maj.2008.pdf>

Forsidebilledet viser en **Sorthovedet gul vipstjert**, *Motacilla flava feldegg*, der er i gang med morgentoiletten.

Fotograferet ved Kalloni West River d. 16. maj 2008.